



สมเด็จพระสังฆราช องค์ที่ 20

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อมฺพรมหาเถร)

สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สุขุมธรรมวิธานธำรง สกลมหาสังฆปริณายก ตรีปิฎกธรรมาจารย์ อัมพรภาสิธานสังฆวิสุต ปาฬจนุตตมสาสนโสภณ กิตตินิรมลคุรุฐานียบัณฑิต วชิราลงกรณนริศรปัสสนาภิสิตประกาศ วิสารถนากธรรมทูตภาวิฑูม ทศมินทรสมมุติปฐมสกลคณาธิเบศร ปวิธเนตโยภาสวาสนวงศวิวัฒน์ พุทธบริษัทคารวสถาน วิบูลลิลลสมาจารวัตรวิปัสสนสุนทร ชินวรมหาเมธีวงคานคิษฏ บวรธรรมบพิตร สมเด็จพระสังฆราช

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมเด็จพระมหามุณีวงศ์ (อัมพร อมฺพโร) เจ้าอาวาสวัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร เป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ 20 โดยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จประกอบพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2560 ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม

พระนามเดิมของสมเด็จพระสังฆราชองค์ใหม่คือ "สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ" เป็นพระสังฆราชองค์ที่ 20 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นับตั้งแต่สถาปนาราชวงศ์จักรี

เกล้ากระหม่อม ขอตั้งจิตอธิษฐาน ขออาราธนา คุณพระศรีรัตนตรัย และอำนาจพระกุศลบารมีที่ได้ฝ่าพระบาทได้ทรงกระทำบำเพ็ญมาแล้ว จงอภิบาลรักษาได้ฝ่าพระบาทให้ทรงพระเกษมสำราญ ทรงพระสุขพลานามัย สมบูรณ์ ทรงเจริญพระชนมายุยิ่งยืนนาน เสด็จสถิตเป็นบุดยฐาน และเป็นประทีปธรรมของปวงพุทธบริษัทตลอดไป

ผมโชคดีที่อยู่ในช่วงประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของประเทศไทย อีกหนึ่งสิ่งที่ต้องจารึกในประวัติศาสตร์ของชาติคือ ปีนี้เราได้พระสังฆราชพระองค์ใหม่

สมเด็จพระสังฆราชองค์ปัจจุบันเป็นชาวยุโรป เป็นพระปฏิบัติปฏิบัติชอบมีพระจริยวัตรงดงามน่าเคารพเลื่อมใส พระชนมายุ 89 ปีแล้วแต่ยังดูแข็งแรงมาก

นับแต่สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก (เจริญ สุวฑฺฒโน) เป็นสมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ 19 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์สถิต ณ วัดบวรนิเวศวิหาร สิ้นพระชนม์จนถวายพระเพลิงพระศพเสร็จสิ้น ก็มีความขัดแย้งเรื่องจากแต่งตั้งพระสังฆราชองค์ใหม่มาโดยตลอด

กว่าจะได้พระสังฆราชองค์ปัจจุบันก็ต้องยอมรับว่ามีประเด็นเกิดขึ้นมากมาย เป็นเบื้องหลังของประวัติศาสตร์ที่พยายามจะไม่จารึก

ผมไม่จารึกสิ่งที่ไม่เป็นความจริงและไม่สร้างความขัดแย้งใด ๆ ต้องการเพียงยกย่องบ้านเมืองของคนที่แก้ไขปัญหาต่าง ๆ อย่างอารยชนและสุจริตไป ด้วยดี

ข้อขัดข้องของการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราช เกิดจากการที่แก้ไขกฎหมายในยุคสมัยหนึ่ง ที่ต้องการให้การแต่งตั้งพระสังฆราชมาจากเถรสมาคม

ในมุมมองของผมก็คือทำให้ดูเป็นประชาธิปไตย คือให้คณะสงฆ์เลือกกันเองว่าใครควรจะได้เป็นโดยการคิดแบบฆราวาสคือ พระราชาคณะที่มีอาวุโสสูงคือควรได้เป็น

อาวุโสสูงไม่ใช่อายุแก่ที่สุด แต่หมายความว่าแบบฆราวาสคือ พระองค์ใดได้เป็นพระราชาคณะก่อนองค์อื่น ๆ ก็ถือว่าอาวุโสสูงที่สุด เถรสมาคมจึงถูกบังคับด้วยกฎหมาย ไม่ใช่ความเหมาะสม

วิธีคิดแบบฆราวาสกลายเป็นกฎหมายนั่นคือปัญหา ถ้าเป็นภาษาคนทำงานแบบผม ก็หมายความว่าใครเข้าสู่ตำแหน่งใหญ่ ๆ ก่อนคนอื่น ก็จะได้ตำแหน่งใหญ่ ๆ ก่อนคนอื่นนั่นเอง

ผมเห็นว่าไม่ผิดอะไรที่จะคิดแบบนี้ แต่มันพลาดตรงที่ถ้าเกิดคนที่เข้าสู่ตำแหน่งใหญ่ ๆ เกิดมีปัญหาก็แก้ไขอย่างไร เพราะกฎหมายไปบังคับเอาไว้เช่นนั้น

กรณีของการแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชยึดเอื้อมานับปี เนื่องจากเกิดข้อกังขาขึ้นกับผู้ที่ได้รับเสนอชื่อจากเถรสมาคม ซึ่งจะเปลี่ยนเป็นองค์อื่นก็ไม่ได้ เพราะกฎหมายบังคับไว้

วิธีการแก้ไขปัญหาลักษณะนี้ก็ต้องแก้ไขกฎหมายกันใหม่ โดยเปลี่ยนแปลงกลับไปใช้วิธีคิดในอดีตที่ถูกต้องดั้งเดิมอยู่แล้ว ซึ่งแก้ไขปัญหได้อย่างตรงประเด็นและเหมาะสมที่สุด

การแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชจึงเป็นพระราชนำนาจ หมายความว่าง่าย ๆ คือ พระมหากษัตริย์อันเป็นองค์อัครูปถัมภกเป็นผู้แต่งตั้ง

ผมเห็นด้วยอย่างยิ่ง คณะสงฆ์ไม่ใช่อำนาจอธิปไตย ไม่ใช่องค์กรที่ให้ผู้คนให้โทษกับองค์กรหลักของประเทศ ไม่ใช่องค์กรที่ต้องถ่วงดุลอำนาจ ไม่ใช่องค์กรรับรองหรือคัดค้านสิ่งใด

คณะสงฆ์ปกครองกันเองโดยมีเถรสมาคมดูแลอยู่แล้ว ศาสนจักรดำเนินกิจกรรมได้ตามบัญญัติในศาสนาโดยไม่ขัดกับกฎหมายบ้านเมือง แต่กฎหมายบ้านเมืองกลับไปสั่งการศาสนาจักร นั่นคือปัญหาที่ทำให้การตั้งพระสังฆราชล่าช้า

พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขของรัฐ โปรดเกล้าแต่งตั้งพระสังฆราชให้เป็นพระประมุขของฝ่ายสงฆ์เป็นการรับรองโดยฝ่ายฆราวาสให้พระสังฆราชทรงมีอำนาจปกครองคณะสงฆ์ในราชอาณาจักรที่พระมหากษัตริย์ทรงปกครองก็ถูกต้องแล้ว

ถ้าคณะสงฆ์เลือกตั้งกันเองปกครองกันเอง ก็จะกลายเป็นวิธีแบบนักการเมืองไม่ใช่หลักการศาสนา คณะสงฆ์ก็อาจถ่วงดุลด้วยวิธีการปกครองที่ไม่ใช่วิถีปกติ

แลหลังในวันนี้ คืออย่าได้เอาวิธีการแบบการเมืองมาใช้กับพระสงฆ์ วิธีที่ถูกต้องที่สุด คือให้เป็นพระราชาอำนาจของพระมหากษัตริย์ ผมเห็นด้วยที่สุด